

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Master of Science in de economische wetenschappen / Master of Science in Economics (master) van de Katholieke Universiteit Leuven**

onderwerp
Accreditatierapport en -besluit

(001493)

bijlage

1

1. Inleiding

Bij brief van 31 januari 2013 heeft het instellingsbestuur van de Katholieke Universiteit Leuven te Leuven een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Master of Science in de economische wetenschappen / Master of Science in Economics (master). Deze aanvraag is ontvangen op 31 januari 2013 en ontvankelijk verklaard op 11 april 2013.

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Prof. dr. Tom Wansbeek, honorair hoogleraar Statistiek en Econometrie, Rijksuniversiteit Groningen.

Leden:

- Prof. dr. Casper van Ewijk, hoogleraar macro-economie aan de Universiteit van Amsterdam; onderdirecteur bij het Centraal Planbureau in Den Haag;
- Em. prof. dr. Joop Hartog, emeritus professor of Economics, programme director of Human Capital, Universiteit van Amsterdam;
- Dhr. Jean Daniels, voormalig stafmedewerker Onderwijsraad Universiteit Hasselt en voormalig senior onderwijstechnoloog aan het Onderwijs-technologisch Expertisecentrum, Open Universiteit Nederland (onderwijsdeskundige);
- Dhr. Davy Degeetere, student Bachelor Economische Wetenschappen, Universiteit Gent (student-lid).

Secretaris:

- Mevrouw dr. ir. Els Van Zele, stafmedewerker Cel Kwaliteitszorg.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 21 tot en met 23 november 2011. Het visitatierapport dateert van december 2012.

De NVAO heeft op 6 juni 2013 op grond van artikel 58bis §4, Structuurdecreet de visitatiecommissie om een aanvullende verduidelijking op het visitatierapport verzocht. De NVAO vroeg om een verduidelijking hoe de pertinente kritiek op de uitvoering van de masterproef is meegewogen in de oordeelsvorming. Per brief van 13 juli 2013 heeft de visitatiecommissie de gevraagde toelichting gegeven. De NVAO heeft deze aanvullende informatie betrokken in haar oordeelsvorming.

Formele overwegingen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLUHR vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

2. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie stelt vast dat de doelstellingen goed uitgewerkt zijn en stroken met artikel 58 van het Structuurdecreet en de Dublin-descriptoren. De doelstellingen beogen volgens de commissie op zeer pertinente wijze de beheersing van algemene en algemene wetenschappelijke competenties op een gevorderd niveau. De competenties nodig voor het zelfstandig kunnen uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek worden voldoende beklemtoond in de doelstellingen. De onderwijsvisie is richtinggevend voor de wijze waarop de doelstellingen zijn geformuleerd. De commissie merkt ook op dat de ECTS-fiches lang niet allemaal even inzichtelijk of volledig ingevuld zijn, en dringt aan op een remediëring op dit vlak.

Het profiel is volgens de commissie zeer goed doordacht. Zij acht de domeinspecifieke doelstellingen conform haar referentiekader. De eindkwalificaties zijn duidelijk ontleend aan de eisen gesteld vanuit de wetenschappelijke discipline en de internationale wetenschapsbeoefening. De commissie waardeert dat de opleiding voor de domeinspecifieke doelstellingen een internationale benchmarking heeft uitgevoerd.

Programma

De commissie is van oordeel dat er zeer goede aandacht is in het programma voor kennisontwikkeling, alsook voor het bijbrengen van onderzoeksattitudes en onderzoeksvaardigheden. Studenten komen effectief in aanraking met (lopend)

Pagina 3 van 10 wetenschappelijk onderzoek. Er is ook een research traject, dat vooral wordt gekozen, in voorbereiding op een later doctoraatsonderzoek. Het onderwijs is zeer sterk gesteund op de onderzoekservaring van de betrokken lesgevers. Ook is er goede aandacht voor kennismaking met de actuele beroepspraktijk, bijvoorbeeld door gastsprekers.

De commissie is van oordeel dat het programma een duidelijke concretisering is van de eindkwalificaties, en dit zowel voor wat betreft het niveau, de oriëntatie en domeinspecifieke doelstellingen. De commissie stelt vast dat de opleiding op een inzichtelijke wijze de koppeling weergeeft tussen de doelstellingen en eindtermen enerzijds en de opleidingsonderdelen anderzijds. De commissie erkent de basiscomponenten 'micro-economie', 'macro-economie' en 'econometrie' die progressief doorheen het programma worden opgebouwd. Het Nederlands- en Engelstalige curriculum zijn zeer gelijklopend en hebben een gezamenlijke kern. Er zijn drie onderscheiden trajecten: 'Algemene economie', 'Financial Economics' en 'Research in Economics'. De commissie is van oordeel dat 'financial Economics' en 'Research in Economics' een sterke identiteit hebben en dit in het nadeel van het meer algemene profiel van de 'algemene economie'.

De commissie vindt de horizontale en verticale opbouw goed. De samenhang vertoont de nodige coherentie en sequentie. De commissie onderkent in de opbouw een duidelijke opsplitsing in de functionele domeinen micro-economie, macro-economie en econometrie. Wel adviseert de commissie om de volgtijdelijkheid van de opleidingsonderdelen scherp in het oog te houden.

De commissie komt op basis van de beschikbare gegevens, inzage in het studiemateriaal en het lesrooster, alsook op basis van de gesprekken tot de conclusie dat de begrote en reële studietijd goed overeenstemmen, dat de opleiding uitdagend, maar studeerbaar is en dat de werkelijke studietijd bij de norm van 60 ECTS per jaar aansluit.

Rechtstreekse toelating is mogelijk op basis van een diploma van de Bachelor of Science in de economische wetenschappen – naast de Bachelor of Science in de toegepaste economische wetenschappen en de Bachelor of Science in de economische wetenschappen: handelsingenieur (in de beleidsinformatica). Deze zijn volgens de commissie goed voorbereid om de opleiding aan te vatten en met succes af te ronden. Voor studenten uit het buitenland wordt de gelijkwaardigheid van het diploma onderzocht. Het programma sluit qua leervormen en leerinhouden adequaat aan bij de kwalificaties van de instromende studenten. De commissie is wel van oordeel dat de opleiding baat zou hebben bij een nauwkeuriger screening van de taal- en wiskundevoorkennis van de instromende Erasmusstudenten, omdat het niveau ervan niet steeds aan de maat is en dit tot spanningen in de studentengroepen leidt.

De commissie heeft het studiemateriaal ingekeken tijdens het bezoek en stelt vast dat er veel goed referentiemateriaal wordt ingezet. De werk- en leervormen sluiten goed aan bij de doelstellingen van de opleiding. Vooral hoorcolleges zijn dominant. Studenten hebben de mogelijkheid om tijdens de zomervakantie praktijkervaring op te doen en een stage op te nemen als keuzeopleidingsonderdeel: een beleidsgericht onderzoeksproject expliciet er op gericht om de student een specifiek probleem te laten uitwerken in een reële setting. De commissie vindt dit een goed gegeven.

De commissie heeft een steekproef van examenvragen en is van oordeel dat de beoordeling en toetsing in voldoende mate gericht is op de realisatie van de doelstellingen

Pagina 4 van 10 en eindtermen. De examenopgaven die de commissie heeft ingekeken zijn van behoorlijk niveau en toetsen zowel kennis, inzicht, en in mindere mate, vaardigheden en attitudes. Er is een goede variatie in toetsvormen en er zijn goede voorbeelden van vernieuwende evaluatievormen. De evaluatievormen sluiten aan bij de interactiviteit die in de opleiding beoogd wordt. Als verbeterpunt stipt de commissie de afwezigheid van een meer overkoepelend toets- en beoordelingsbeleid aan.

De masterproef heeft een omvang van 18 ECTS binnen de trajecten 'Algemene Economie' en 'Financial Economics' en een gewicht van 15 ECTS binnen het traject 'Research in Economics'. Hiermee wordt voldaan aan de decretale eisen. Het verschillen in studiepunten is verklaarbaar doordat – onder de hoofding van de masterproef in het traject 'Research in Economics' opleidingsonderdelen worden ingeroosterd. De commissie dringt ten stelligste aan op een evenwichtiger oplossing hiervoor. De studenten moeten in de masterproef blijk geven van hun analytisch en synthetisch vermogen om zelfstandig en op academisch niveau een oplossing te ontwikkelen voor een economische probleemstelling. De begeleiding is adequaat georganiseerd, maar varieert sterk in functie van de begeleidende supervisor. De evaluatiecriteria zijn zeer helder omschreven. De commissie heeft een uitgebreide steekproef masterproeven gelezen en is van mening dat het grootste deel masterproeven blijk geeft van een goed analytisch en synthetisch, probleem-oplossend en kritisch-reflecterend vermogen. Daarnaast omvat een niet te veronachtzamen aantal masterproeven niet veel meer dan een grondige literatuurstudie en straalt geen geprononceerde eigen visie uit. De commissie verwacht dit nochtans van alle masterproeven, mede gegeven de onderzoeksambitie die van de instelling uitgaat. De commissie meent dan ook dat de masterproeven in hoofdzaak 'goed' zijn, maar dringt aan op bewaking van de ondergrens.

In de aanvullende verduidelijking stelt de visitatiecommissie desgevraagd dat zij voorafgaand aan het bezoek een tiental en tijdens het bezoek nog een dertigtal masterproeven heeft bestudeerd. De commissie stelde vast dat de scores die de docenten geven in grote lijnen overeenstemmen met de score die de commissie zelf aan de masterproeven zou geven. De proeven die geen eigen geprononceerde visie uitstralen maar enkel een grondige literatuurstudie behelzen, zijn navenant als 10/20 geëvalueerd. De commissie oordeelt dat deze werken formeel wel aan de maat zijn. Zij situeert de 'minder sterke' masterproeven aan de ondergrens van wat de commissie aanvaardbaar vindt. De commissie concludeert dat zich hier geen kwaliteitsprobleem voordoet, maar een normeringsprobleem. De commissie meent dat de opleidingsverantwoordelijken de ondergrens duidelijk dienen te expliciteren en dat iedereen deze norm dient te hanteren.

Inzet van personeel

De commissie meent dat de opleiding gedragen wordt door deskundige onderzoekers die duidelijk actief zijn in diverse domein van de economische wetenschappen en er ook een goede inbreng is vanuit het beroepenveld. Het ZAP heeft een uitstekend track record op onderzoeksvlak. De onderzoeksgroepen leveren een behoorlijk aantal doctoraten af in de door hen gedoceerde onderwerpen en het onderzoek van de verschillende onderzoekseenheden wordt uitgebreid ingebracht in het onderwijs.

De personeelsomkadering bedraagt 25 docenten, of 5,8 VTE. De commissie kan op basis van het aangeleverde materiaal de exacte omringing niet bepalen, maar stelt in de feiten, op basis van haar studie van de stukken en de gesprekken vast dat het aantal docenten (ZAP) toereikend is. Wel is de onderwijsbelasting per docent vrij laag. Studenten betalen wel de

Pagina 5 van 10 prijs van de hoge onderzoekstijd van de staf doordat zij – ondanks de vraag om meer interactiviteit – in grote groepen les krijgen.

De commissie heeft zeer veel waardering voor de uitmuntende vakinhoudelijke deskundigheid van het personeel. De vakdidactische deskundigheid is – haar inziens – adequaat. Er is een behoorlijk aanbod onderwijsprofessionalisering zowel op facultair als universitair niveau. Deelname aan deze vormings sessies is echter nog te vrijblijvend, met uitzondering voor jonge docenten die in een tenure track zitten.

Voorzieningen

De commissie heeft de campus waar de opleiding verzorgd wordt, bezocht en stelt vast dat de voorzieningen prima zijn. De commissie is tevreden over de uitrusting van de onderwijsruimten. Deze laten toe om multimediaal les te geven. De computerinfrastructuur is up-to-date en voldoet voor het aantal studenten. De bibliotheek beschikt over een ruim aanbod te raadplegen bronnen en heeft ruime openingsuren. De elektronische collectie is zeer goed.

De commissie is van oordeel dat de studiebegeleiding en informatievoorziening aan de maat zijn en voldoende afgestemd zijn op de studievoortgang. De studietrajectbegeleiding is prioritair. Over het algemeen worden de vragen van de studenten efficiënt en effectief geadresseerd, zowel op centraal als facultair niveau. De commissie meent dat de personeelsomkadering van het monitoraat uitgebreid dient te worden of de leeromgeving Toledo nog actiever kan worden ingezet voor de begeleiding van de studenten.

Interne kwaliteitszorg

De commissie beschouwt het gevoerde kwaliteitszorgbeleid als adequaat. Er is een degelijk bevestigingssysteem in voege dat de opleidingsonderdelen periodiek evalueert, en dit mede aan de hand van toetsbare streefdoelen. De commissie stelt vast dat veel van de kwaliteitszorg op instellingsniveau geregeld wordt, en het in het bijzonder in een periode van curriculumwijzigingen, noodzakelijk is om meer dan volgens de institutioneel uitgetekende frequentie te meten en te peilen naar de effecten van de ondernomen acties.

De commissie is van oordeel dat er duidelijk gevolg wordt gegeven aan externe evaluaties, inclusief aan de aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie. Een aantal aspecten is pas recentelijk (enige jaren terug) opgenomen en dus nog 'work in progress' (bijvoorbeeld de curriculummapping). De commissie heeft kunnen vaststellen dat ook aan de interne evaluaties op adequate wijze gevolg gegeven wordt. Deze geven vooral aanleiding tot maatregelen ter verbetering op het niveau van de individuele opleidingsonderdelen.

Alle geledingen van het personeel zijn betrokken bij de kwaliteitszorg. De studenten zijn vertegenwoordigd in de belangrijkste organen, inclusief de permanente onderwijscommissie. De studentenvereniging Ekonomika is een belangrijk kanaal waarlangs de studenten gehoor krijgen. Het beroepenveld en de alumni worden op adequate wijze betrokken bij de kwaliteitszorg van het onderwijs, voornamelijk op informele wijze via hun contacten met de docenten, maar ook blinkt de faculteit uit in haar goede relaties met de alumnivereniging, via het netwerk van de Fellows van het Hogenheuvelcollege.

Zich baserend op de gesprekken tijdens het bezoek, het studiemateriaal, de examenvragen en de overall kwaliteit van de masterproeven, is de commissie van oordeel dat de opleiding de doelstellingen goed weten te realiseren. De alumni zijn uitgesproken tevreden over de genoten opleiding en menen dat de opleiding adequaat voorbereidt op het latere beroepsleven, binnen en buiten de universiteit.

Omzeggens 86% van de afgestudeerden van het Nederlandstalige programma studeerde af in de daartoe voorziene tijd van 1 jaar. De Engelstalige variant had nog maar 1 cohort afgestudeerden waarvan omzeggens drie op vier studenten het einddiploma in de voorziene tijd van 1 jaar heeft behaald. De commissie beoordeelt de slaagcijfers als eerder laag. Voor het onderwijsrendement zijn impliciete streefcijfers geformuleerd, maar expliciete cijfers en een er op inhakend beleid ontbreekt vooralsnog.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

Aanbevelingen

Vanuit internationaal perspectief heeft de NVAO begrip voor de wens van de commissie om meer ruimte te creëren voor Engels taalgebruik in de opleiding. Verder stelt de NVAO vast dat de commissie adviseert om bij de politiek verantwoordelijken te bepleiten dat de taalwetgeving wordt versoepeld.

De NVAO beveelt aan verdere initiatieven te ontplooien gericht op de begeleiding en beoordeling van de masterproef, teneinde de ondergrens adequaat te kunnen bewaken.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	OOORDEEL	FACET	OOORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	E
		1.2 domeinspecifieke eisen	E
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	G
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	E
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	V
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	G
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	ORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

betreffende de accreditatie van de Master of Science in de economische wetenschappen /
Master of Science in Economics (master) van de Katholieke Universiteit Leuven

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master of Science in de economische wetenschappen / Master of Science in Economics (master) van de Katholieke Universiteit Leuven goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Leuven wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2020-2021.

Den Haag, 17 september 2013

De NVAO
Voor deze:

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Bij brief van 6 september 2013 heeft de instelling laten weten geen opmerkingen te hebben.

Pagina 10 van 10 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Katholieke Universiteit Leuven
– adres instelling:	Naamsestraat 22 - bus 5000 BE-3000 LEUVEN België
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Master of Science in de economische wetenschappen / Master of Science in Economics
– niveau en oriëntatie	master
– studieomvang	60 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	geen
– studietraject voor werkstudenten:	neen
– vestiging opleiding	Leuven
– onderwijstaal	Nederlands en Engels
– (delen van) studiegebieden	Economische en toegepaste economische wetenschappen
– bijkomende titel	geen